

K.K.T.C.
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

NİMETŞİNAS HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

Ayşe Şebnem AKÇA
4-A 950708

Tezin Danışmanı:
Doç. Dr. Bülent YORULMAZ

Mayıs 1999
Lefkoşa

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

NİMETŞİNAS

ÖNSÖZ

İlk önce bu güne kadar bize olan sevgisini, ilgisini ve titizliğini eksik etmeyen, 4 yıl boyunca birlikte olduğumuz Sayın Doç. Dr. Bülent YORULMAZ a hocama teşekkür ederim.

Bu çalışma araştırma yapmayı sevdiren, teşvik eden bir yapıdadır. Bu açıdan bakıldığında herhangi bir zorlukla karşılaştığım söylenemez.

İÇİNDEKİLER

- 1- Çalışmanın Neden Yapıldığı
- 2- Giriş (Romanın Özeti)
- 3- Yazarın Hayatı ve Eserleri
- 4- Bilinmeyen Kelimeler (başlıklar altında-alfabetik olarak)
 - Yiyecekler - içecekler
 - Ünvanlar
 - Paralar
 - Ölçüler
 - Renkler
 - Hayvanlar
 - Bitler
 - Müzik Aletleri
 - Vasıtalar
 - Ev Bölümleri
 - Semtler-Sokaklar-Mahalleler
 - Tedavi Yöntemleri
 - Diller
 - Meslekler-Ünvanlar
 - Mekânlar
 - Benzetmeler
 - Kıyafet ve Aksesuarlar
 - Ev Eşyaları
- 5- Kaynakça
- 6- Genel İndeks (Alfabetik Diziliş)

ÇALIŞMANIN NEDEN YAPILDIĞI

Yaptığım bu çalışma ile Hüseyin Rahmi'nin eserlerindeki maddi Kültür öğelerin öğrenmiş olup, toplumsal değerlerimize verdiği değeri daha iyi anladım.

Bu çalışma mezun olabilmemiz için yaptığımız bir projeden çok genel kültürümüzü genişleten, bilgi dağarcığımızı genişleten bir yapıya sahiptir. Bundan dolayı bu projeyi bir ödev olarak görmedim. Maddi Kültürümüzü teşkil eden şeyleri öğreneceğim için yaptım.

GİRİŞ

Romanın Özeti: Neriman'la annesi Hayriye, Rumeli'nden İstanbul'a gelince Kadıköy'de bir konakta 9 yıl kadar hizmetçilik yapmışlardır. Neriman, birlikte okula gittikleri, iş işledikleri evin kızı Növber ölünce o evde duramaz olur. İki yaşlı, bir genç kadından oluşan bir aile, tanıdıkları Fatma Hanım'ın salık vermesi üzerine Neriman'ı evlâtlık gibi yanlarına alırlar. Neriman, himetine baktığı Talat Hanımla candan bağlanır; ama gençtir, güzeldir; Talat Hanım'ın kocası Nihat Bey, Neriman'ı sever, ona evlenme teklif eder, karısı bu konuşmayı duymuştur; Neriman'ı getirir, kocasıyla evlenmesi için yalvarır; Neriman gene reddeder ve evden temelli gider; çünkü "nimetşinas"tır, yani gördüğü iyiliklere hainlik edemeyecek kadar dürüst bir kız.

Yazarın Hayatı ve Eserleri: 20 yy. romancılarından, 17 Ağustos 1864 - 8 Mart 1944, doğum ve ölümü. İstanbul Mahmudiye Rüştüyesi'nde okudu, 1878'de Mülkiye'ye girdi, hastalanması yüzünden buradaki öğrenimi yarıda bıraktı (1880) 1908 Meşrutiyetine kadar kısa süreli bir iki memurluğu bir yana bırakılırsa, hayatını hep kalemle kazandı; 1887'de Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nde başlayan yazarlığı, Kütahya milletvekili olduğu yıllar (1936-1943) dışında, ömrü boyunca devam etti. Yazarlığının en verimli dönemi 1921-1924 yıllarıdır. Hayatının son 31 yılını Heybeliada'daki köşkününde geçirirdi. Heybeliada mezarlığında gömülüdür. Servet-i Fünuncuların çağdaşı ve yaşıtı olduğu uhalde, o topluluğa girmemiştir. Daha ilk romanı "Şık" ile tanındı. A. Mit-hat bu romanı gazetesi Tercüman-ı Hakikat'te tefrika etmiş, H. Rahmi'yi de gazeteye yazar olarak almıştı (1888) H. Rahmi, gazetecilik hayatında ilk üç, dört yıl çeviri ile uğraştı, sonra "iffet" (1896) ile peşpeşe kendi romanlarını yayımlamaya başladı. Özellikle sosyal sorunları batıl inançları, aile geçimsizliklerini yüzeyde kalan Batılılaşmaları, ruh hastalarını korur edinen romanlarında daima gözlemden hareket eden bir realist notüralist yöntemiyle eski İstanbul'un gündelik hayatından çok canlı sahneler yansıttı; çokluk halk çevrelerinden seçtiği kişilerini büyük bir ustalıkla konuşturdu. Çevirileri, başka türdeki eserleri dışında, 1973 sonunda roman, hikâye ve oyun türlerinde, kitap olarak elimizde kendi eserlerinin sayısı 54'tür. Bunlar; romanları şık (1896), Mutallaka (Boşanmış Kadın, 1898; son baskıdaki adı: Evlât Hatırı) Mürebbiye (1899) Bir Muadele-i Sevda (Aşk Batağı, 1899) Metres (1899), Tesadüf (1900), Nimetşahas (1901), Şıpsipdi (1911), Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç (Evlenme, 1912), Gulyabani (1912), Cadı (1912), Sevda Peşinde (1912) Hakka Sığındık (1919), Toraman (1919), Hayattan sayfalar (1919) Son Aru (1922), Tebessüm-i Elem (Acı Gülüş, 1923), Cehennemlik (1924), Efsuncu Batal (1924), Meyhanede Hanımlar (1924) Ben Deli Miyim? (1925), Tutuşmuş Gönüller (1926), Billur Kalp (1926), Evlere Şenlik Kaynanam Nasıl Kudurdu? (1927), Muhabbet Tilsimi (1928), Mezarından Kalkan Şehit (1927), Kokotlar Mektebi (1928), Şeytan işi (1933), Utanma Adam (1934), Eşkiya İninde (1935), Kesik Baş (1942), Gönül Bir Yeldeğirmeni'dir Sevda Öğütür (1943), hikâyeleri Kadınlar Vâîzi; (1920), Namusta Açlık Meselesi (1933), Tünelden ilk çıkış (1934), Gönül Ticareti (1939), Melek Sanmuştum Şeytanı (1943), oyunları Hazan Bülbülü (1916), Kadın Erkekleşince (1933).

Ölümünden sonraki çıkan eseleri: Ölüm Bir Kurtuluş Mudur? (1945), Dirilen İskelet (1946), Dünyanın Mihveri Kadın mı, Para mı? (1949), Eti Senin Kemiği Benim (1963), Deli Filozof (1964), Kaderin Cilvesi (1964), Can Pazarı (1968), İnsanlar Maymun Muydu?(1968), Ölüler Yaşıyor mu? (1973), Tokuşan Kafalar (oyun 1973), İki Damla Yaşlayan (1973), Namuslu Kokotlar (1973).

YİYECEKLER - İÇECEKLER

büsküvi :

ceviz :

cıgara : sigara

elvan şekeri : Çok renkli bir tür şeker

gül sirkesi : Gül den yapılmış sirke

hardal : – Turpgillerden, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı bir bitki.

– Bu tohumun toz durumuna getirilmiş ya da sirke ile karıştırılarak yapılmış macunu.

hindistan cevizi : Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç ve bu ağacın portakaldan büyük, çok sert kokulu yemişi.

ihlamur: Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı.

– Bu ağacın kurutularak çay gibi içilen güzel kokulu çiçeği.

ilaç :

kahve :

kereviz : Maydonozgillerden, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki.

kırmızı biber :

kişniş şekeri : Kişniş Farsça'da kişniç olarak geçer. Kişniş; tüysüz ve parlak bir bitkidir. Anavatanı Anadoludur. Meyvesi ve tohumları vardır. 30-50 cm yüksekliğinde ve beyaz çiçeklidir. Yemeklerde ve şekerlemecilikte kullanılır. Çeşni olarak kullanılan meyvesi için yetiştirilir. Damıtma yoluyla edilen yağı kokuculukta, pastalarda ve likörde kullanılır. Eczacılıkta da kullanılır. Fakat kullanımı pek yaygın değildir.

Kişniş şekeri de içinde bu bitkinin tenesinin bulunduğu ufak şeker.

leblebi : Nohutun kavrulmuş hali. Yemiş, çerez olarak bilinir. Tuzlu, şekerli ve biberli türleri de vardır.

limon :

limon kabuğu : Bazı hastalıklar için kaynatılarak içilir.

lokman ruhu : Eter. Bir alkolün su kaybederek bir asit veya başka bir alkol ya da kendisiyle birleşmesinden doğan organik birleşik.

macun : Baharatlı, tarçınlı, yumuşak ve yapışkan şekerleme.

makarna :

nane :

pasta :

pilav :

rakı : Üzüm, incir, erik gibi meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılmasıyla elde edilen içki.

rezene : Maydonozgillerden, hoş kokulu, baharlı, meyveleri anason gibi, yemeklerde ve kimi içkilerde tat verii olarak kullanılan, hekimlikte gazsöktürücü olarak yararlanılan, çok yıllık otsu bir bitki.

ruhlu şeker : İçi şerbetli ve kokulu şeker

sarımsak :

simit : Halka biçiminde genellikle üzerine susam konmuş çörek.

sirke : Salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm suyu.

su :

şerbet : Meyve suyu ile şerbetli su karıştırılarak yapılan içecek.

tatar böreği : Haşlanmış, kalınca yufka parçalarına yoğurt vekıyma katılarak, üzerine kızgın yağ gezdirilerek yapılan yemek.

tereotu : Maydonozgillerden, hoş kokulu bir bitki yemeklerde kullanılır.

telve : Fincanın dibine çöken kahve tortusu.

turşu : Tuzlu suda veya sirkede bırakılarak özel bir kıvama, getirilmiş sebze veya meyve.

yaban üvezi : Gülgillerden bir ağaç. Bu ağacın muşmulaya benzeyen yemişi.

yalancı dolma : Biber, patlıcan, yaprak gibi sebzelerle yapılan zeytinyağlı dolma.

ÜNVANLAR

ahretlik : Küçük yaşta alınarak himetkâr olarak yetiştirilmiş kız çocuğu, evlâtlık, besleme.

annelik : Bir bayanın kendi çocuğu olmadan, annesiymiş gibi bir çocuğa bakma hali.

bey :

beybaba : Çocukların babaları için kullandığı saygı sözü.

cicianne : Kimi çocukların, büyükannelerine ya da o yaştaki kadın yakınlarına verilen ad.

çingene : – Hindistan'dan çıktıkları söylenen ve dünyanın çeşitli yerlerinde göçebe olarak yaşayan bir topluluk ya da bu topluluktan olan kimse.

– Argoda ise çimri anlamında kullanılır.

evlâtlık : Evlât yerine küçük yaştan alınıp, büyütülen kimse.

gelin :

güvey : – Evlenmekte olan bir erkeğe evlenme töreni sırasında verilen ad.

– Bir kızın ailesinden olan büyüklere göre kızın kocası, damat.

hanım :

hemşire : Kız kardeşi olma durumu.

kaynana : Evlenen çiftlerin annelerine verilen ad

kayınvalide : Kaynana

koca :

kokona : Hristiyan kadınlara verilen san. Aslı kokana.

kızlık : Eskiden küçük kız çocukları zengin ailelerce alınır, yetiştirilir ve ev işlerinde çalıştırılan kız çocuğu.

madam : – Fransızca'da evli kadınlara verilen san.

– Türkçe'de müslüman olmayan evli kadın.

mösyö : – Fransızca'da erkeklere verilen bir san.

– Yabancı erkekler için "bay" anlamında kullanılır.

poliçe : Yahudi kadınlarına verilen san. Aslı bolıçe.

PARALAR

eyrek : Mecidiye'nin dörtte biri. 5 kuruş değerindeki gümüş para.

kuruş : Liranın yüzde biri değerindeki Türk parası.

mecidiye : Osmanlı Devri'nde 20 kuruş değerindeki gümüş para.

onluk : On paralık.

para : Kuruşun kırkta biri.

ÖLÇÜLER

arşın : Uzunluk ls yaklaşık olarak 68 sm, parmak ucundan dirseğe kadar olan mesafe.

RENKLER

beyaz :

fes rengi : Koyu kırmızı.

fındıkî : Fındık kabuğunun rengi.

galibarda : Mora alan kırmızı.

limon sarısı :

mor :

nnabi : Hünnap rengi, bir tür kırmızı

HAYVANLAR

beygir : Yük taşıyan, araba çeken, üstüne binilen irice at.

kedi :

köpek :

tavuk :

vaşak : Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanılan yırtıcı bir hayvan.

BİTKİLER

baş kakule : Kokulu bir bitki.

kına : Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.

kişniş : Tüysüz ve parlak bir bitkidir. Anavatanı Anadoludur. Meyvesive tohumları vardır. 30-50 sm. yüksekliğinde ve beyaz çiçeklidir. Yemeklerde ve şekerlemecilikte kullanılır. eşni olarak kullanılan meyvesi için yetiştirilir. Damıtma yoluyla edilen yağ kokuculukta pastalarda ve likrde kullanılır. Eczacılıkta da kullanılır. Fakat pek yaygın değildir.

MÜZİK ALETLERİ

Çalgı : Müzik aygıtı, enstrüman.

kemençe : Yayla, diz üzerinde alınan kemana bener  telli bir algı.

VASITALAR

araba :

merdivenli vapur :

tramvay : Yol üzerine çıkıntı yaparak biçimde döşenmiş, özel raylarda hareket eden yolcu taşıtı.

vapur :

EV BÖLÜMLERİ

avlu : Bir yapının ortasında veya önünde duvarlarla çevrili üstü açık yer, boşluk.

dönme dolap : Eski büyük konaklarda harem ve selamlık arasında yemek vb. alış-verişi için kullanılan duvardaki bir açmaya yerleştirilmiş duvar.

harem : Saray, konak ve vb. büyük evlerin yalnız kadınlara, cariyelere, odalıklara ayrılan bölüme verilen ad.

harem kapısı : Hareme geçilen kapı.

hizmetkâr odası : Evde çalışan hizmetçilerin kalması için tahsis edilen oda.

kapı :

konak : Büyük gösterişli ev.

konukluk : Ev içerisinde misafirler için ayrılan bölüm.

küpeste : Trabzan

loğusa döşegi : Loğusalık döneminde loğusaların yattığı yer

malta : Malta döşeli yol.

oda :

orta kapısı : Orta hizmetçilerinin geçtikleri, kaldıkları, kapı, bölüm.

pencere :

reze : Kapıyı içeriden ve dışarıdan açıp kapamaya yarar, parmakla basılarak çalışır.

saçak : Bir yapının herhangi bir bölümü güneş ve yağmurdan koruması için, o bölümden dışa taşkın ve altı boşta olarak yapılan örtü.

sofa : Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.

sofra :

taşlık : Taşla döşenmiş avlu, sofa, merdiven altı v.b.

toprak avlu : Topraktan yapılmış avlu.

türbe :

SEMTLER-SOKAKLAR-MAHALLELER

Akar Çeşme

Aksaray

Bahçe Kapısı

Bakırcılar Sokağı

Balık Pazarı

Beyazıt

Beyazıt Meydanı

Boğaz

Boğaziçi

Çiçek Pazarı

Fincancılar Yokuşu

Kadıköy

Kandilli

Laleli

Laleli Türbesi

Marmara

Mısır Çarşısı

Pazartesi Pazarı

Rumeli

Şehzadebaşı

Unkapanı

Üsküdar

Yeni Camii

TEDAVİ YÖNTEMLERİ

boynuzçektirmek : Eskiden bir çok sağlık sorununa iyi geldiğine inanılırdı. Boynuz kullanılarak sırttan kan çekmek, hacamat etmek.

DİLLER

Ermenice

Fransızca

Rumca

Türkçe

MESLEKLER-ÜNVANLAR

arabacı : At arabası, fayton gibi araçları süren kimse.

aşçı kadın : Köşk, konak gibi büyük evlerde yemek yapan kadın.

biletçi :

cariye : Yabancı ülkelerden kaçırılıp, özgürlükten yoksun edilen, alınıp satılabilen, her konuda efendisinin isteğine bağlı bulunan genç kadın, halayık.

çımacı : Vapur iskelelerinde çıma (halat ucu) uzatan veya tutan işçi

dadı : Çocuk bakımı ile görevlendirilmiş kadın.

halayık : Cariye.

hizmetçi : Ev işleriyle uğraşan kadın veya erkek.

hizmetçi tellahı :

iskele memuru : Vapur, kayak, v.b. deniz taşıtlarının kıyıya yanaşabilmesi için yapılmış denize doğru uzanan taş, beton veya tahta yapılardaki görevli yetkili kimse.

katip : Yazıcı, yazı işleriyle uğraşan, bu işi kendine meslek edinmiş kimse.

kalfa : Büyük ev, konak gibi yerlerde çalışan hizmetli.

köle : Birinin buğruğu altında bulunan, hür olmayan kimse.

loğusa : Yeni çocuk doğurmuş anneye "loğusa" veya "lohusa" denir.

macuncu : Macun yapan veya satan kimse.

orta hizmetçisi : Bir evde temizlik işleriyle uğraşan hizmetçi

pehlivan : - Güreşçi - Boylu boslu ve güçlü kimse

rakkas : Raksı meslek edinmiş erkek

uşak : Erkek hizmetçi

yalancı bakıcı : Falcı

MEKÂNLAR

ahır : Hayvanların barınması için yapılan yer.

bilet kulübesi : Bilet satılan yer.

güvercinlik : İskele binası. Güvercin yetiştirilen yere benzediği için bu ad verilmiştir.

iskele : Vapur, kayık v.b. deniz taşıtlarının kıyaya yanaşabilmesi için yapılmış denize doğru uzanan taş, beton veya tahta yapı.

kadınlar tarafı : Eskiden vapur, tramvay gibi araçlarda kadınlar ve erkekler ayrı bölümlerde yolculuk yapardı. İşte kadınların bulunduğu kısma verilen ad.

kalem : İş yeri, büro.

köprü :

muvaakkilhane : Güneşe ya da saate bakarak namaz vakitlerinin bilindiği yer.

sokak :

BENZETMELER

aşifte : Açık, saçık gezen oynak kadın. Aslı aşüfte.

bönlük : Budalalık, saflık.

çaçoran : Karşısındakini sustutacak biçimde ve çok konuşan, çenesi kuvvetli, geveze.

dalkavuk : Kendisine çıkar ve yarar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı, hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse.

kocakarı : Yaşlı kadın. Argoda ~~ame~~.

koltuk yastığı : Şişman kimselere söylenen bir benzetme.

kuyu çıkırığı : Kuyu çıkırığına benzeyen kimse.

mahalle karısı : Kaba, görgüsüz, kavgacı kadın.

monkafalık : Mankafa olma durumu, anlayışsızlık, aptallık.

süt dökmüş kedi gibi : Suçunu bilerek bundan utanan kimsenin halini anlatmak için kullanılır.

yelloz : Aşağılık karı.

KIYAFET ve AKSESUVARLAR

altın köstek : Altından yapılmış, ucuna saat takılan zincir.

aptes küpesi : Aptes alınırken vücudun her yerinin ıslanması gerekir. Bunun için bayanların aptes alırken taktıkları küpeler.

atlas : Yüzü parlak sık dokunmuş bir tür ipekli kumaş.

basma : Üzerine baskı ile yapılmış renkli biçimler bulunan pamuklu kumaş.

bohça : İçine çamaşır, elbise gibi şeyler koyup sarmaya yarayan dört köşe kumaş.

çarık : Tabaklanmamış sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayak giyeceği.

çarşaf : Eskiden kadınların giydiği uzun, sokak kıyafeti.

elmas :

entari : Genellikleten parçalı kadın giyeceği.

etek : Kadın elbisesinin belden aşağı kalan kısmı, pantolon hariç diğer kadın ve erkeklerin giyeceğinin aşağı kısmı.

etek bağı :

fanila : Pamuk ipliği veya yünden örülmüş iç gömleği, iç fanilas.

fanila entari hırkası : Faniladan yapılmış, geceleyin yatarken giyilen tek parçalı kadın hırkası.

fanila hırka : Faniladan yapılmış, öndek açık kollu giysi.

firüze : Küpe ve yüzük taşı gibi bezek işlerinde kullanılan, mavi renkli, saydam olmayan hidrathlı doğal alüminyum ve fosfattan oluşan değerli bir mineral.

firüe yüzük : Firüzeden yapılmış yüzük.

gecelik entarisi : Yatakta giyilen değişik biçimlerdeki entari.

gecelik takkesi : Erkeklerin gece yatarken taktıkları ince kumaştan ve çoğunlukla yarımyuvarlak biçimindeki başlık.

hırka : Önden açık, kollu giysi.

hotoz : Kadınların süs için saçlarının üstüne taktıkları çeşitli renk ve biçimde yapılmış küçük başlık.

ibrişim : İpeğin bükülmesiyle elde edilen iplik.

iskarpın : Topuklu ve konçsuz ayakkabı. Genellikle kadın ayakkabıları için kullanılır.

kakule : Hindistan, Seylan ve İndonezya'dan yetişen ıtırılı bitki.

kandilli yazması : İstanbul'un Kandilli semtine ait, orada yapılan başörtüsü.

köstek : Ucuna saat takılan zincir.

kukuleta : Yağmur, soğuk gibi dış etkilere karşı başa geçirilen giysiye dikili veya ayrı kullanılan başlık.

kürk : Hayvan postundan yapılan giysi.

lastik : Yağmurlu havalarda ayakkabı üzerine giyilen kauçuktan pabuç.

mineli saat :

mor gaz boyaması : Bir tür tülbent.

peçe : Bazı memleketlerde kadınların sokakta yüzlerini örtmek için kullandıkları ince tül.

patin : Koncu ayak bileğini örtecek kadar uzun olan bağcıklı veya yan tarafı lastikli ayakkabı.

pırlanta :

rugan : Ayakkabı, çanta v.b. şeyler yapmak için kullanılan parlak bir cins deri.

rugan iskarpin : Rugandan yapılmış ayakkabı.

sakolı : Paltaya benzer kısa etekli üstlük.

siyah papazi : Fabrika ürünü bir tür kürümcük.

tabaka : Cepte taşınan tütün veya sigara kutusu.

terlik :

vaşak kürk : Vaşak'ın postundan yapılmış kürk.

yabanlık : Misafirliğe giderken veya belirli günlerde giyilen giyecek.

yemeni : Eskiden Yemen'de yapılan veya Hindistan'da yapıp Yemen yoluyla gelen kalıpla basılıp elle boyanmış, mendil gibi kullanılan veya kadınlar tarafından başa bağlanan tülbent.

yünlü : Yünden yapılmış, yün kumaş.

EV EŞYALARI

bardak :

battaniye :

cezve : Genellikle kahve pişirmeğe yarayan saplı, silindir şeklinde ufak kap.

çay ibriği : Çay pişirmekte kullanılan nesne.

dantela : Elbise, çamaşır, örtü v.b. eşyalara süs olarak dikilen ve çeşitli biçimde örülen seyrek dokuma.

dolap :

dikiş avandalığı : Dikiş dikmeye yarayan eşyaların bulunduğu kap, dikiş kutusu.

döşek : Yatak, şilte.

erkân şiltesi : Aile büyüklerinin oturması için ayrılan yuvarlak minder.

frenk halısı : Avrupalılara ait halı, Avrupalılar tarafından yapılmış halı.

hasır : Saz, kabuk, yaprak gibi bir bitki maddesiyle örölmüş taban veya tavan örtüsü.

ip :

kahve :

kova :

lamba :

mangal : İçine kor konulan teneke, toprak, pirinç, bakır v.b.'den yapılmış üstü açık ısıtma aracı.

mendil :

minder :

mum :

nazır takımı : Nazar boncukları bulunan eşya.

sac : Yassı demir, çelik ürünü ve bu nesneden yapılmış dış bükey pişirme aracı.

sandık :

sedir : Sadr, oturulacak en iyi yer'den Osmanlıca sedir. Üstüne minder veya şilte döşenen ve dayanmak için yastıklar konulan kerevet.

su kovası :

süpürge :

sürahi :

şamdan : Arapça "şem"mum ve Farsça "dan" kelimelerinin birleşmesinden oluşmuş kelime. Aydınlanma. İçine mum yerleştirilen destek.

şilte : Üzerine oturmak veya yatmak için kullanılan, içi yün, pamuk, tüy v.b. ile doldurulmuş döşek.

tabla :

tulumba : Sıvıları alçak yerlerden çekmeye veya yüksek yerlere çıkarmaya yarayan araç.

tütün :

yastık :

yol keçesi : Yolluk, halı, paspas.

yumurta sepeti :

yük : Yüklük, eşya konulan dolap.

KAYNAKÇA

- 1- Gürpınar, Hüseyin Rahmi. "Nimetşinas". Özgür Yayınları Mart 1995, İstanbul 8. basım.
- 2- Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük.
- 3- Milliyet Yayınları Büyük Ansiklopedi.
- 4- Ötüken Yayınları Yeni Türk Ansiklopedisi.
- 5- Meydan Larousse.
- 6- Necatigil, Behçet "Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü" Varlık Yayınları 1994, İstanbul 5. basım.
- 7- Necatigil, Behçet "Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü" Varlık Yayınları 1995, İstanbul 16. basım.

GENEL İNDEKS

ALFABETİK DİZİLİŞ

A

ahır (syf. 41)
ahretlik (syf. 45)
Akar Çeşme (syf. 32)
Aksaray (syf. 110)
altın köstek (syf. 43)
annelik (syf. 41)
aptes küpesi (syf. 43)
araba (syf. 29-30-33-36)
arabacı (syf. 29-30-31-32-36)
arşın (syf. 71)
aşçı kadın (syf. 41-115-116-117)
aşıfte (syf. 36)
atlas (syf. 43)
avlu (syf. 37)

B

Bahçe Kapısı (syf. 29)
Bakırcılar Sokağı (syf. 31)
Balık Pazarı (syf. 47)
bardak (syf. 84)
basmal (syf. 70-71)
baş kakule (syf. 27)
battaniye (syf. 43)
bey (syf. 23)
beyaz (syf. 43)
beyazıt (syf. 34)
Beyazıt Meydanı (syf. 33)
Beyazıt Pazarı (syf. 33)
beybaba (syf. 79)
beygir (syf. 31-32-33)
biletçi (syf. 23)
bilet kulübesi (syf. 23-24)
Boğaz (syf. 28)
Boğaziçi (syf. 52)
bohça (syf. 29-30)
boynuzçektirmek (syf. 114)
bönlük (syf. 67)
büsküvi (syf. 24)

C

cariye (syf. 127)
ceviz (syf. 54)
cezve (syf. 53)
cigara (syf. 51)
cicianne (syf. 79)

Ç

çaçoran (syf. 33)
çalgi (syf. 59-73-99)
çarık (syf. 41)
çarşaf (syf. 26-27-28-29-30-38-39-40-157)
çay ibriği (syf. 43)
çeyrek (syf. 33)
çımacı (syf. 25)
çiçek Pazarı (syf. 11-32-33)
çingene (syf. 69)

D

dadı (syf. 50-123)
dalkavuk (syf. 26)
dantela (syf. 60)
dikiş avandalığı (syf. 74)
dolap (syf. 46-49)
dönme dolap (syf. 37)
döşek (syf. 45-57-65-66)

E

elmas (syf. 143)
elvan şekeri (syf. 23)
entari (syf. 40-50-57)
erkan şiltesi (syf. 40-43)
Ermenice (syf. 23)
etek (syf. 34-42-46-51)
etek bağı (syf. 40)
evlâtlık (syf. 35-39-41-45-47-49-50-56-57--76-77-85)

F

fomila (syf. 74)
fomila entori hırkası (syf. 43)
fomila hırka (syf. 39)
fes rengi (syf. 38)
findıkî (syf. 39)
Fincancılar Yokuşu (syf. 32)
firûze yüzük (syf. 43)
Fransızca (syf. 23)
frenk halısı (syf. 43)

G

galibarda (syf. 38)
gecelik entarisi (syf. 40)
gecelik takkesi (syf. 57)
gelin (syf. 150)
gül sirkesi (syf. 108)
güvercinlik (syf. 25)
güvey (syf. 147-148)

Ğ

H

halayık (syf. 50-123)
hanım (syf. 23-35-41)
hardal (syf. 115)
harek (syf. 37)
harek kapısı (syf. 80)
hasır (syf. 42)
hemşire (syf. 91)
hırka (syf. 67-115)
hindistan cevizi (syf. 83)
hizmetçi (syf. 33-34-35-36-39-40-41-45-46-49-55-76-81-143-149-153-161)
hizmetçi tellalı (syf. 41)
hizmetkâr kapısı (syf. 37)
hizmetkâr odası (syf. 37)
hotoz (syf. 43)

I

Ihlamur (syf. 115)

İ

ibrişim (syf. 37-43)
ilaç (syf. 113)
ip (syf. 37)
iskarpın (syf. 25)
iskele (syf. 23-25)
iskele memuru (syf. 24)

J

K

Kadıköy (syf. 46-49-56)
kadınlar tarafı (syf. 25)
kahve (syf. 51-52-53-54-55-72-113-114)
kahve fincanı (syf. 53-55)
kakule (syf. 28-38)
kalem (syf. 59-101)
kalfa (syf. 39-51-54-55-56-67-69-70-71-101-117)
Kandilli (syf. 43)
kandilli yazması (syf. 43)
kapı (syf. 30-31-35-36)
katip (syf. 36-121-123-125-152)
kayınvalide (syf. 81)
kaynana (syf. 39)
kemençe (syf. 73)
kereviz (syf. 75)
kına (syf. 39)
kırmızı biber (syf. 75)
kızlık (syf. 41)
kişniş (syf. 24-43-46-47-49)
kişniş şekeri (syf. 24-43-46-47-49)
koca (syf. 49-105-106-107-108-109)
kocakarı (syf. 43)
kokona (syf. 23)

konak (syf. 33-34-36-45-50)
konukluk (syf. (50-59)
kova (syf. 52)
köle (syf. 81)
köpek (syf. 24)
köprü (syf. 28-41-47)
köstek (syf. 43)
kukuleta (syf. 38)
kuruş (syf. 23-29-30-70-71)
kuyu çıkırığı (syf. 26)
küpeste (syf. 42)
kürk (syf. 43)

L

Laleli (syf. 26-29-30-34-54)
Laleli Türbesi (syf. 36)
lamba (syf. 133-143)
lastik (syf. 38-49)
leblebi (syf. 43-49)
limon (syf. 108-109)
limon kabuğu (syf. 116)
limon sarısı (syf. 145)
loğusa (syf. 121-123-124-125-129)
loğusa döşegi (syf. 79)
lokman ruhu (syf. 108-109)

M

macun (syf. 42)
macuncu (syf. 47)
madam (syf. 23)
mahalle karısı (syf. 51)
makarna (syf. 116)
malta (syf. 138)
mangal (syf. 39-40-43-53)
mankafalık (syf. 67)
marmara (syf. 28)
mecidiye (syf. 23)
mendil (syf. 151)
merdivenli vapur (syf. 26)
Mısır Çarşısı (syf. 32)
minder (syf. 41)
mineli saat (syf. 43)

mum (syf. 143)
muvakkithane (syf. 42)
mor (syf. 43)
mor gaz boyaması (syf. 27-38)
mösyö (syf. 23)

N

nane (syf. 116)
nazır takım (syf. 134)

O

oda (syf. 34-42-108)
onluk (syf. 37)
orta hizmetiçi (syf. 34-57)
orta kapısı (syf. 39)

Ö

P

para (syf. 24-71)
pasta (syf. 24)
Pazartesi Pazarı (syf. 31)
peçe (syf. 159)
pehlivan (syf. 61)
pencere (syf. 78)
pırlanta (syf. 43)
pilav (syf. 116)
poliçe (syf. 23)
potin (syf. 41)

R

rakı (syf. 85)
rakkas (syf. 42)
reze (syf. 125)
rezene (syf. 76)
rugon (syf. 25)
rugon iskarpin (syf. 25)
ruhlu şeker (syf. 83)
Rumca (syf. 23)

S

sac (syf. 39)
saçak (syf. 101)
sakolu (syf. 37-38)
sandık (syf. 45-46-49-57)
sarımsak (syf. 75)
sedir (syf. 43-44)
simit (syf. 24)
sirke (syf. 53-85)
siyah papazi (syf. 43)
safa (syf. 42-46-78-83-93-97-100-108-124)
sofra (syf. 103)
sokak (syf. 31-37-59)
su (syf. 53-85)
su kovaşı (syf. 52)
süpürge (syf. 52)
sürahi (syf. 120)
süt dökmüş kedi gibi (syf. 87)

Ş

şamdan (syf. 67)
Şehzadebaşı (syf. 38)
şerbet (syf. 83)
şilte (syf. 147)

T

tabaka (syf. 53)
tablo (syf. 43)
taşlık (39-52)
tatar böreği (syf. 116)
tavuk (syf. 67)
telve (syf. 55)
tere otu (syf. 75)
terlik (syf. 125)
tulumba (syf. 50-52)
turpu (syf. 75-76)
türbe (syf. 36-37)
Türkçe (syf. 23)
tütün (syf. 53)
toprak avlu (syf. 37)
tramvay (syf. 28-29)

U

Unkapanı (syf. 32)

uşak (syf. 117)

Ü

Ünnabi (syf. 39)

Üsküdar Mezarlığı (syf. 28)

V

vapur (syf. 23-24-25-26-27-28-47)

vaşak (syf. 43)

vaşak kürk (syf 43)

Y

yabanlık (syf. 50)

yaban üvez (syf. 54)

yalancı bakıcı (syf. 114)

yalancı dolma (syf. 116)

yastık (syf. 151)

yelloz (syf. 55)

yemeni (syf. 40)

Yeni Cami (syf. 29-31)

yoğurt (syf. 117)

yol keçesi (syf. 42)

yumurta sepeti (syf. 40)

yük (syf. 49)

yünlü (syf. 70)